

Ausztiai általános
polgári törvénykönyv.

III. Rész.

HARMADIK RÉSZ.

A személyi és dologi jogok közös meghatározásairól.

Első fejezet.

A jogok és kötelezettségek megerősítéséről.

A jogok közös meghatározásai.

1342. §. Mind a személyi jogok, mind a dologi jogok, és ezekből eredő kötelezettségek egykép erősíthetnek, változtathatnak és szüntethetnek meg.

Valamely jog megerősítésének módjai.

1343. §. Valamely kötelezettség biztosításának és valami jog megerősítésének azon jogszerű módjai, melyek által a jogosítottnak

uj jog engedtetik, következők: egy harmadiknak az adósért való maga-lekötelezése, és az elzálogítás.

1) Egy harmadiknak köteleztetése által.

1344. §. Egy harmadik a hitelezőnek az adósért magát háromféleképp kötelezheti le: először, ha az adósságot a hitelezőnek beleegyezésével mint egyedül fizető vállalja magára; továbbá ha a kötelezettséghez adóstárs-kép járul; végtére ha a hitelező kielégítésére azon esetben kötelezi magát, ha a főadós kötelezettségét nem teljesíti.

1345. §. Midőn valaki a hitelező beleegyezésével egy másiknak egész adósságát átvállalja; a kötelezettség nem megerősítettik, hanem átváltoztatik, miről a jövő fejezetben leszen szó.

a) Kezesül.

1346. §. Ki a hitelező kielégítésére magát azon esetre kötelezi, hahogy a főadós a kötelezettséget nem teljesíti, az kezesnek, és közötté és a hitelező közt kötött egyezés kezes-ségi szerződésnek neveztetik. E mellett az első adós még mindig főadós marad, és a kezes csak mint utóadós jó hozzá.

b) Adóstársul.

1347. §. Midőn valaki valamely kötelezettséghez, a kezes javára szolgáló feltétel nél.

kül, adóstársképen járul; ez által több adóstársak közössége keletkezik, melynek jogszerű következményei a szerződésekről általában szóló fejezetben kitett rendszabályok szerint ítélendők meg (888—896. §.).

Kártalanítási kezes.

1348. §. Ki a kezesnek azon esetre, ha kezessége által károsodnék, kármentést ígér, kármentési kezesnek neveztetik.

Ki vállalhat kezességet.

1349. §. Másnak kötelezettségeit, minden nemi különbség nélkül magára vállalhatja mindenki, kit vagyonának szabad igazgatása illet.

Minő kötelezettségekért.

1350. §. Kezeskedni nemcsak öszletekért és dolgokért, hanem megengedett cselekvények és elmulasztások iránt is lehet, azon haszonra vagy kárra vonatkozólag, mely azokból a biztosítottra nézve támadhat.

1351. §. Oly kötelezettségeket, melyek jogosan soha fenn nem állottak, vagy már megszüntettek, sem átvállalni, sem megerősíteni nem lehet.

1352. §. Ki oly személyért kezeskedik

ki személyes minőségénél fogva magát nem kötelezheti, az habár e körülmény előtt tudva nem volt is, egyetemleges adóstárskép van lekötelezve (896. §.).

A kezesség terjedelme.

1353. §. A kezesség tovább nem terjesztethetik, mint a kezes magát világosan kinyilatkoztatta. Ki valamely kamatozó tőkéért kezeskedik, az csak azon hátralévő kamatokért felelős, melyek behajtására, a hitelező még jogosítva nem volt.

1354. §. Azon ellenvetéssel, mely szerint valamely adós, a törvény rendelete szerint, vagyona egy részének a maga élelmezésére való megtartását követelheti, a kezes nem élhet.

Hatálya.

1355. §. A kezes rendszerint csak akkor jöhet kereset alá, ha a főadós, a hitelezőnek bírói vagy bíróságküli megintésére kötelezettségét nem teljesítette.

1356. §. De a kezes, még ha világosan csak azon esetre kezeskedett is, hahogy a főadós fizetni nem képes, előleg vonathatik perbe, ha a főadós csőd alá került, vagy azon időben, midőn a fizetésnek történni kellene, nem tudni hol tartózkodik, és a hitelező hanyagsággal nem vádoltathatik.

1357. §. Ki magát, mint kezes és kész fizető kötelezte, mint egyetemleges adóstárs az egész adósságért felelős; a hitelező önkényétől függ, hogy előleg a főadóst, vagy a kezeset, vagy mind a kettőt egyszersmind akarja-e, kereset alá vonni (891. §.).

1358. §. Ki más adósságát megfizeti, a hitelező jogaiba lép, és jogosítva van az adóstól a megfizetett adósság megtérítését követelni. E végre a kielégített hitelező köteles a fizetőnek minden meglevő jogvédveket, és biztosítékokat kiszolgáltatni.

1359. §. Ha ugyanazon egész mennyiségért több személyek kezéskedtek; akkor mindegyik az egész összegért felelős. De ha egyik közülök az egész adósságot kifizette; akkor ezt, úgy mint az adóstársat (896. §) a többiek ellen a visszapótlás joga illeti.

1360. §. Ha a hitelezőnek a kezesség elvállalása előtt, vagy ennek alkalmával még ezen kívül a főadós vagy egy harmadik által zálog is adatik; még mindig szabadságában áll ugyan, a kezeset sor szerint (1355. §.) idézni perbe; de arra jogosítva nincs, hogy annak kárára a záloggal felhagyjon.

1361. §. Ha a kezes vagy kész fizető a hitelezőt kielégítette, a nélkül, hogy a főadóssal egyetértett volna; akkor ez amazok ellen mindazt ellenvetheti, a mit a hitelezőnek ellenvethetett volna.

1362. §. A kezés a kármentési kezesről

kármentést csak akkor követelhet, ha magának a kárt nem önvétke által okozta.

Kezesség elenyésztének módjai.

1363. §. A kezes kötelezettsége aránylag az adós kötelezettségével szűnik meg. Ha a kezes magát csak bizonyos időre kötelezte, ugy csak azon időig felelős. Valamely kezestársnak felmentése, ennek a hitelező irányában használ ugyan, de a többi kezestársak irányában nem (896. §.).

1364. §. Azon idő folyamata alatt, melyben az adós fizetni tartozott volna, a kezes, habár a hitelező kielégítését nem szorgolta is, kezessége alól még fel nem szabadul; de jogosítva van követelni az adóstól, ha annak beleegyezésével kezeskedett, hogy az neki biztosítást szerezzen. A hitelező is felelős a kezesnek annyiban, a mennyiben ez, annak az adósság behajtásábani késedelmessége miatt, a megtérítési viszkeresetben kárt vall.

1365. §. Ha alapos aggodalom merül föl az adósnak fizetésrei tehetetlensége, vagy az örökös tartományokból, melyek számára ezen törvénykönyv rendelve van, eltávozása iránt; akkor a kezesnek joga van, a kezeslett adósságra nézve, az adóstól biztosítást kívánni.

1366. §. Ha a kezeslett ügylet bevégeztetett; számvetés és a kezesség megszüntetése követeltethetik,

1367. §. (Lásd a Függelék 78. számát.) Ha a kezességi szerződés sem jelzáloggal, sem kézi záloggal meg nem erősítettett, a kezesnek halála után három esztendő alatt elenyészik, ha a hitelező időközben elmulasztotta az örököstől a lejárt adósságot bíróilag vagy bíróságon kívül követelni.

2. Zálogszerződés által.

1368. §. Zálogszerződésnek azon szerződés neveztetik, mely által az adós, vagy helyette más valaki, valami dologra a hitelezőnek valóságos zálogjogot enged, következőleg annak az ingó zálogot átadja, vagy az ingatlant zálogkönyvileg leköti. Valami zálog szándékolt átadása iránti szerződés; még nem zálogszerződés.

A zálogszerződés hatálya.

1369. §. Mi a szerződéseknél általában jogos, az a zálogszerződésre nézve is áll; ez két oldalról kötelező. A zálogoló tartozik a kézi zálogot jól megőrizni, és azt az elzálogító-
nak, mihelyt az eleget tesz, visszaadni. Ha jelzálog forog fenn; a kielégített hitelező tartozik az elzálogítót azon karba helyezni, hogy ez kötelezettségének a jelzálogkönyvekből ki-
tö-

röltetését eszközölhesse. A zálogitónak és zálogosnak a zálogbirtokkal járó jogai s kötelezettségei, a második rész hatodik fejezetében határozattak meg.

1370. §. A kézi zálogos köteles az elzálogitónak záloglevelet adni, és abban a zálog megkülönböztető ismérveit leírni. A záloglevélben a zálogszerződés lényeges feltételei is előadathatnak.

Tilalmas föltételek.

1371. §. A zálog- és kölcsönszerződés természetével ellenkező minden feltételek és mellékszerződések érvénytelenek. Ide tartoznak abbeli egyezkedések: hogy az adóssági követelés lejáratideje után a zálog a hitelezőre szálljon; hogy azt önkénye szerint, vagy a már előre meghatározott áron elidegeníthesse, vagy magának megtarthassa; hogy az adós a zálogot soha ki ne válthassa, vagy az ingatlan jószágot másnak le ne köthesse, vagy hogy a hitelező a lejárat ideje után a zálogelárusítását ne kívánhassa.

1372. §. Abbéli mellékszerződésnek, hogy a hitelezőt az elzálogított dolog haszonélvezete illesse, jogi hatálya nincsen. Ha a hitelezőnek valamely ingó zálognak csupa használata engedtetett meg (459. §.), ezen használatnak az adósra nézve kártalan módon kell történni.

**Mi módon kell rendszerint biztosítéket
nyújtani.**

1373. §. Ki biztosítást köteles nyújtani, ezen köteleztetést kézi vagy jelzálog által tartozik teljesíteni. Csak azon esetben, ha zálogot adni nem képes, fogadtatnak el alkalmas kezesek.

1374. §. Senki sem köteles oly dolgot, melynek biztosításul kell szolgálni, magasabb árban fogadni el zálogul, mint, házakat illetőleg, a becsűár felében, telkeknél pedig és ingó javaknál, annak két harmadában. Ki elegendő vagyonnal bír és a tartományban megpereltethetik, kezesnek alkalmas.

Második fejezet.

A jogok és kötelezettségek átváltoztatásáról.

A jogok és kötelezettségek átváltoztatása.

1375. §. A hitelező és az adós akaratától függ, kölcsönös önkényű jogaikat és kötelezettségeiket átváltoztatni. Az átváltoztatás egy harmadik személy, még pedig vagy új hitelező vagy új adós hozzájöttével, vagy a nélkül történhetik.

1) Ujítás.

1376. §. Harmadik személy hozzájötte nélküli átváltoztatás akkor történik, midőn valamely követelésnek jogalapja vagy főtárgya cseréltetik föl, következőleg a régi köteleztetés ujba megy át.

1377. §. Ily változtatás ujítási szerződésnek (novatio) neveztetik. Ezen szerződésnél fogva az előbbi főkötelezettség megszűnik, s egyszersmind az uj kezdődik.

1378. §. Az előbbi főkötelezettséggel járt kezességi, zálog- és egyéb jogok, az ujítási szerződésnél fogva elenyésznek, hacsak az érdekeltek ez iránt külön egyesség által mást nem állapítottak meg.

1379. §. Az iránti közelebbi határozatok, hogy valamely már létező kötelezettség, hol, mikor s mikép teljesíttessék, és más mellékhatározatok, melyek által a főtárgyra vagy jogalapra nézve semmi változtatás sem történik, ujítási szerződésnek szintoly kevésbé tekinthetők, mint valami uj adóslevélnek, vagy valamely oda tartozó más okiratnak pusztá kiadása. A mellékhatározatokbani efféle változtatás által egy harmadikra, ki ahhoz meg nem hivatott, semmi uj teher sem rovatthatik. Két-ség esetében a régi kötelezettség feloldottnak nem tartatik, mindaddig, mig az az uj mellett, jószerével fennállhat.

2) Egyesség által.

1380. §. Oly ujitási szerződés, mely által peres vagy kétséges jogok akkép határozatnak meg, hogy kölcsönösen mindegyik fél kötelezi magát valamit adni, tenni, vagy valamivel felhagyni, egyességnek nevezetik. Az egyesség a kétoldalulag kötelező szerződések közé tartozik, és ugyanazon elvek szerint ítéltetik meg.

1381. §. Ki a kötelezettnek, annak beleegyezésével, valamely kétségtelen, vagy kétséges jogot ingyen elenged, ajándékozást tesz (939. §.).

Az egyesség érvénytelensége a tárgy tekintetéből.

1382. §. Vannak oly kétséges esetek, melyeket egyesség által elintézni nem szabad. Ide tartozik a házastársak közt, a házasság érvényessége iránt támadott per. Ezt csak a törvény által rendelt bíróság határozhatja el.

1383. §. Valamely végrendelkezés tartalma iránt, annak kihirdetése előtt, egyességet kötni nem lehet. Az ez iránt tett fogadás, a szerencseszerződések elvei szerint ítéltetik meg.

1384. §. Törvényszegések iránt tett egyességek, csak a magánelégtételre nézve érvényesek, ez által a törvényszerű vizsgálat és büntetés csak akkor háríthatatik el, ha a kihágások oly neműek, hogy a hatóság csupán a

felek kívánságairai hivatalos eljárásra van utasítva.

Vagy más hiányok tekintetéből.

1385. §. Valamely tévedés csak annyiban teheti az egyességet érvénytelenné, a mennyiben a személynek vagy a tárgynak lényegét illeti.

1386. §. Jóhiszemmel kötött egyességet a felényin tuli sérelem alapján megtámadni nem lehet.

1387. §. Szintugy nem erőtlénithetnek meg, valamely jóhiszemmel kötött egyességet, később talált okiratok is, ha mindjárt azok, valamelyik részről való teljes joghiányt fedeznének is fel.

1388. §. Valami számvetésbeli világos botlás, vagy oly hiba, mely valamely egyesség kötésekör, az összeadásban, avvagy levonásban történt, a szerződő felek egyikének sem árt.

Az egyesség terjedelme.

1389. §. Oly egyesség, mely valamely különös pereskedés fölött kötött, más esetekre ki nem terjed. Sőt az átalánfogva minden pereskedésekről szóló általános egyességek sem alkalmazhatók oly jogokra, melyek szándékosan titkoltattak el, vagy melyekre az egyező felek nem gondolhattak.

Hatálya a mellékkötelezettségek tekintetében.

1390. §. Azon kezességek és zálogok, melyek az egész, még per alatt lévő jognak biztosítására adattak, azon részre nézve is szolgálnak, mely az egyesség által határozottatott meg. De a kezes és egy harmadik elzálogító részére, kik az egyességhez nem járultak, a hitelező ellen mindazon kifogások fenmaradnak, melyek az egyesség köttetése nélkül a követelés ellen tetethettek volna.

1391. §. Azon szerződés, mely által a felek, peres jogaik elintézése végett, választott bírót neveznek, a törvénykezési rendtartásban határoztatik meg.

3) Engedmény.

1392. §. Midőn valamely követelés egyik személy által a másakra ruháztatik, és ez azt elfogadja, akkor a jognak átváltoztatása új hitelező hozzájöttével létesül. Az ily szerződés átengedésnek (Cessio) neveztetik, és vagy viszteher mellett, vagy a nélkül köttethetik.

Az engedmény tárgyai.

1393. §. (Lásd a Függelék 79. számát.) Minden elidegeníthető jogok tárgyai az átengedésnek. Oly jogok, melyek a személyhez kötvék, következőleg avval elenyésznek, át nem enged-

hetők. Azon adóslevelek, melyek az előmutatóra szólnak, már az átadás által átengedettek, s a birtoklás mellett, az átengedés egyéb bizonyosságát nem szükségeslik.

Hatálya.

1394. §. Az átvevő jogai, az átruházó jogaival az átengedett követelésre nézve, azonosok.

1395. §. Az átengedési szerződés által csak a követelés átruházója (engedményező) és átvevője (engedményes) között keletkezik új kötelezettség; nem pedig az utóbbi és az átvett adós (engedményezett) között. Ennél fogva az adós mindaddig, míg az engedményes tudtára nem esik, jogosítva van az első hitelezőt kifizetni, vagy vele másképp kiegyezni.

1396. §. Ezt az adós többé nem teheti, mihelyt az engedményes tudtára adatott; mindazáltal fenmarad joga a követelés ellenébeni kifogásait előadni. Ha a követelést a jóhiszemű engedményes előtt valódinak elismerte; köteles azt mint hitelezőjét kielégíteni.

Az engedményező felelőssége.

1397. §. Ki valamely követelést ingyen enged át, következőleg elajándékoz, azért továbbá nem felelős. De ha az átengedés viszteher mellett létesül; akkor az engedményező

az engedményesnek, az adósságnak mind való-
ságaért, mind behajthatóságaért kezeskedik,
mindazáltal soha sem többért, mint ő az enged-
ményestől kapott.

1398. §. A mennyiben az engedményes
a követelés behajthatóságáról a nyilvános zá-
logkönyvekből magának tudomást szerezhetett,
a behajthatatlanságra nézve azt kármentés nem
illeti. Az engedményező oly követelésért sem
kezeskedik, mely az átengedéskor behajtható
volt, és csak véletlen eset, vagy az engedmé-
nyes hibája miatt vált behajthatatlanná.

1399. §. Ily nemű hibát követ el az en-
gedményes, ha a követelést azon időben, mi-
dön az felmondható, fel nem mondja; vagy ha
a fizetési határidő lejártával be nem hajtja; ha
az adósnak enged; ha a még lehetséges bizto-
sítékot annak idejében megszerezni, vagy a bi-
rói végrehajtást sürgetni elmulasztja.

4. Utalványozás.

1400. §. Új adós hozzájötte által a kö-
telezettség átváltoztatása úgy történhetik, ha
az adós maga helyébe kész fizetőül egy harma-
dikát állít, és a hitelezőt ahhoz utalja.

Teljes utalványozás.

1401. §. Ha az utalványos hitelező (As-
signatar) a neki fizetőül utalványozott harma-

dikat (Assignat) az utalványozó adós helyett (Assignant) elfogadja, és az utalványozott beleegyező, az utalványozás (Assignment) teljes, s az utalványos rendszerint (1406. és 1407. §§.), az utalványozó ellen követelést többé nem támaszthat.

Tökéletlen utalványozás.

1402. §. Mig ezen hármass beleegyezős meg nem történik, az utalványozás tökéletlen marad, és csak azon felekre nézve hatályos, kik egymás között megegyesültek.

1403. §. Ha az utalványozó oly harmadikra bizta a fizetést, ki neki semmivel sem tartozik, úgy ennek szabadságában áll, ezen utalványt el, vagy el nem fogadni. Ha el nem fogadja, úgy új kötelezettség nem létesül; ha elfogadja, akkor meghatalmazási szerződés keletkezik közöttük és az utalványozó között, de utalványossali szerződés még nem.

1404. §. Az utalványozó az utalványos által még el nem fogadott utalványt visszavonhatja. Ez esetben az utalványozott, a meghatalmazásnál fogva többé nincs jogosítva, a fizetést az utalványosnak teljesíteni.

1405. §. Ha az utalványos a nyert utalványt elfogadni nem akarja, vagy ha ez az utalványozott által nem fogadtatik el, vagy ha az ennek távolléte miatt be nem mutattathatik; akkor az utalványos tartozik az utalványozót a

felől haladék nélkül tudósítani; ellenkező esetben a káros következtetésekért az utalványozónak kezeskedik.

1406. §. Ha az utalványos és az utalványozott az utalványt elfogadták, de az utóbbi annak idejében nem fizet; akkor az utalványozó az utalványosnak ezért, ugyanazon megszorítások mellett felelős, melyek szerint az engedményező a követelés valódisága és behajthatóságaért, az engedményesnek kezeskedni tartozik (1397. és 1399. §§.).

1407. §. De ha az utalványos az utalványozottnak mint kész fizetőnek általa lett elfogadását világosan, vagy hallgatag az által nyilvánította, hogy eddigi adósát nyugtatványozta, vagy az adóssági okiratot annak kibocsátotta; akkor az utalványozó az ő irányában minden felelősség alól felszabadul.

1408. §. Ha az utalványozó a maga adósának, mint utalványozottnak, a fizetést csak ugyanazon mértékben hagyja meg, mint az ezt neki tartozott volna teljesíteni, és az utalványost az átvétel végett hozzá utalja; akkor az utalvány, az utalványos részére engedvény gyanánt szolgál, s közte és az utalványozott között ugyanazon viszony áll elő, mely valamely követelés engedményese, és az engedményezett adós között, kinek az engedményes tudtára adott, létezik.

1409. §. Ha az utalványozott oly utalvány folytán, mely egyszermind engedményt

foglal magában, a fizetést, ok nélkül megtagadja; vagy ha általában valamely utalványozott, miután az utalványosnak a fizetést megígérte, avval késedelmeskedik; a következményekért felelős. Ellenben ha a magára vállalt fizetést kellő módon s nagyobb összegben teljesítette, mint a mivel az utalványozónak tartozott; úgy ennek részéről őt megtérítmény illeti (1014. §.).

1410. §. Kereskedők, az utalványokra nézve, a számokra fenálló különös rendszabályokhoz tartják magokat.

Harmadik fejezet.

A jogok és kötelezettségek megszűntetéséről.

A jogok és kötelezettségek megszűntetése.

1411. §. Jogok és kötelezettségek oly kapcsolatban állanak, hogy a jog elenyészttével a kötelezettség, és a kötelezettség elenyészttével a jog szűntetik meg.

1) Fizetés által.

1412. §. A kötelezettség főképp a fizetés, azaz annak teljesítése által oldatik föl, a minek teljesítésével valaki tartozik (469. §.).

A fizetés miként.

1413. §. Akarata ellen sem a hitelező nem kényszeríttethetik más valaminek elfogadására, mint a mi követelni valója van, sem az adós valami másnak teljesítésére, mint a mit teljesíteni köteles. Ez a kötelezettség teljesítésének idejére, helyére és módjára nézve is áll.

1414. §. Ha, mert a hitelező és az adós beleegyeznek, vagy mert maga a fizetés lehetetlen, fizetés helyett valami más adatik; ezen cselekvény terhes ügyletnek tekintendő.

1415. §. A hitelező nem köteles valamely adósságbeli öszlet lefizetését részenként vagy lehajlítás fejébe fogadni el. De ha többféle adóssági öszletek fizetendőek; úgy az tartatik lerovattnak, melynek letisztázási szándékát az adós a hitelező beleegyezésével világosan kinyilatkoztatta.

1416. §. Ha az adós szándéka kétségbe vonatik, vagy a hitelező annak ellent mond; akkor legelőbb a kamatok számítandók le, s azután a tőke; több tőkék közül pedig az, mely már felmondattott, vagy legalább lejárt, s ezután az, melyel tartozásban maradni az adósnak legterhesebb.

Mikor.

1417. §. Ha a fizetési határidő semmikép sem határozott meg; akkor az adósságfizetési kötelezettség csak azon napon áll be, melyen a megintés történt (904. §.).

1418. §. Bizonyos esetekben a fizetési határidő a dolog természete által határozott meg. Élelmezvények legalább egy hónapra előre fizettetnek. Ha az élelmezett ez idő alatt meghal; ennek örökösei az előfizetésből semmit sem tartoznak visszaadni.

1419. §. Ha a hitelező a fizetés elfogadását halogatta; a kedvetlen következmények ő reá esnek.

1420. §. Ha a fizetés helye és módja meghatározva nincs; a fenebb (905. §.) felállított rendszabályok alkalmazandók. Oly fizetéseket, melyek valami szerződés esetén kívül teendők, az adós csak a maga lakhelyén tartozik teljesíteni.

Ki által.

1421. §. Valóságos és lejárt adósságot, oly személy is, ki különben nem képes a maga vagyonát igazgatni, jogszerűen lefizethet, és magát a kötelezettség alól felmentheti. De ha még bizonytalan, vagy le nem járt adósságot fizetett volna le; úgy annak gyámja vagy gondnoka jogosítva van a fizetményt visszakövetelni.

1422. §. Ha az adós helyett, ennek beleegyeztével, egy harmadik tud és akar az elvállalt kötelezettség mértékéhez képest fizetni; a hitelező tartozik a fizetést elfogadni, és jogát a fizetőnek átengedni; de ez esetben a hitelező, a család esetét kivéve, a követelésnek sem behajthatóságaért sem helyességéért nem tartozik kezeskedni.

1423. §. Az adós beleegyezése nélkül a hitelező rendszerint (462. §.) nem kényszeríthetik arra, hogy a fizetést egy harmadiktól elfogadja. De ha azt elfogadja; a fizető jogosítva van, még a fizetés után is, a hitelezőt illető jognak részerei átengedtetését kívánni.

Kinek teljesítendő.

1424. §. Az adósságfizetés a hitelezőnek, vagy ennek az átvételre alkalmas meghatalmazottjának, vagy annak teendő, kit a bíróság a követelés tulajdonosául elismert. A mit valaki oly személynek fizetett, kinek vagyonát magának igazgatni nem szabad, azt annyiban köteles ismét fizetni, a mennyiben a fizetmény valósággal meg nincs, vagy az átvevő hasznára nem fordíttatott.

Az adósság birói letétele.

1425. §. Ha valamely adósságot azon okból, mivel a hitelező ismeretlen, távol van,

vagy az ajánlattal be nem elégcszik, vagy más fontos okoknál fogva lefizetni nem lehet: az adósnak szabadságában áll, a fizetendő dolgot a bíróságnál letenni; vagy ha arra nem alkalmas, annak megőrzése végetti birói intézkedést kérni. E cselekvények mindegyike, ha jogszerűn történt és a hitelezőnek tudtára adott, felszabadítja az adóst kötelezettsége alól, és a lefizetett dolog veszélyét a hitelezőre hárítja.

Nyugtatványok.

1426. §. A fizető, minden esetben jogosítva van a kielégítettől nyugtatványt, tudniillik a kötelezettség teljesítéséről irott bizonyítványt kivánni. A nyugtatványban az adós és a hitelező neve, valamint az adósság lefizetésének helye, ideje és tárgya kiteendő; és az a hitelező, vagy annak meghatalmazottja által, aláírandó.

1427. §. A tőke lefizetéséről nyugtatvány azon alapos vélelmet támasztja, hogy annak kamatai is megfizettek.

1428. §. Ha a hitelező az adóstól adósslevelet bir; tartozik nyugtatvány kiszolgáltatásán fölül, azt visszaadni, vagy a netaláni lehajlítás fejébeni fizetést magára az adósslevélre ráíratni. A nyugtatvány nélkül visszanyert adósslevél az adóssra nézve a teljesített megfizetés jogvélelmére szolgál alapul; de ez az ellen-

bizonyt ki nem zárja. Ha a visszaadandó adóslevél elveszett, a fizető jogosítva van biztosítást követelni; vagy az összeget bíróilag letenni, s azt kívánni, hogy a hitelező az adóslevél megsemmisítését, a törvénykezési rendtartáshoz képest eszközölje.

1429. §. Oly nyugtatvány, melyet a hitelező az adósnak, valamely lefizetett újabb adóssági összegekről adott ki, nem szolgál ugyan biznyságul arra, hogy más régibb adóssági öszletek is kifizettettek; de ha az bizonyos jövedékeket, járadékokat, vagy oly fizetéseket illet, melyek, mint pénz-, föld-, házbér vagy tőkekamatok, ugyanazon czimen és bizonyos időben fizetendők; akkor az vélelmeztetik, hogy az, ki magát a legutóbb lejárt határidőreli nyugtatvánnyal igazolja, az előbb lejártakat is rendbe hozta.

1430. §. Kereskedőkről és iparüzőkről, kik rendes vevőikkel bizonyos határidőkben szoktak számolni, szinte az vélelmeztetik, hogy nekik, ha a később határidőreli számlát nyugtatványozták, az előbbi számlák is kifizettettek.

Tartozatlan fizetés.

1431. §. Ha valakinek tévedésből, habár jogi tévedés volna is az, oly dolog, vagy cselekvény szolgáltatott, melyre a kiszolgáltató irányában joga nincsen; rendszerint az első esetben a dolog visszaköveteltethetik, a második-

bán pedig a szerzett haszonhoz mért munkabér kívántathatik.

1432. §. Mindazáltal elévült, vagy oly adósságnak fizetése, mely csak formasági hiány miatt érvénytelen, vagy melynek behajtására nézve a törvény csupán a keresetjogot tagadja meg, szintoly kevéssé követelhetők vissza, mint ha valaki oly fizetést tesz, melyről tudja, hogy vele nem tartozik.

1433. §. De ezen rendszabály (1432. §.) azon esetre nem alkalmaztathatik, ha gyámság alatt álló, vagy más oly személy tett fizetést, ki tulajdonával szabadon nem rendelkezhetik.

1434. §. A fizetmény visszaadása akkor is kérethetik, ha az adóssági követelés bármi módon még bizonytalan; vagy ha még valamely hozzátett feltétel teljesítésétől függ. De valószínű és feltétlen adósság lefizetése azért vissza nem követeltethetik, hogy a fizetés ideje még le nem járt.

1435. §. Oly dolgokat is, melyek mint valószínű tartozás adattak át, visszakövetelhet az adó az átvevőtől, ha azok megtartásának jogszerű alapja megszűnt.

1436. §. Ha valaki két dolog közül, önkénye szerint csak egyet tartozott adni, és tévedésből mind a kettőt oda adta; úgy tőle függ, az egyiket vagy másikat követelni vissza.

1437. §. Valamely tartozatlan adósság megfizetésének elfogadója, jó vagy rossz lelkű birtokosnak tekintetik a szerint, a mint az adó-

nak tévedését tudta, vagy a körülményekből gyanitnia kellett, vagy nem.

2) Beszámítás.

1438. §. Ha oly követelések találkoznak kölcsönösen össze, melyek valódiak, egyenmük, és olyanok, hogy azon dolog, mely az egyiket mint hitelezőt illeti, ez által, mint adós által is, a másiknak kiszolgáltathatik; akkor, a mennyiben a követelések egymást kiegyenlítik, a kötelezettségek kölcsönös megszüntetése (beszámítás) származik, mely már magában a kölcsönös fizetést eszközli.

1439. §. Valódi és nem valódi, valamint lejárt és még le nem járt követelések közt nincs helye a beszámításnak. Mennyiben legyen csődtömeg ellen beszámításnak helye, a törvénykezési rendtartásban határoztatik meg.

1440. §. Szintugy nem számíttathatnak egymásba oly követelések, melyek különböző nemű, vagy meghatározott és meghatározatlan dolgokat tárgyaznak. Önhatalmulag elvont, haszonkölcsönzött, vagy örizet alá vett darabok általában nem tárgyai a beszámításnak.

1441. §. Az adós hitelezőjének azt bé nem számíthatja, a mi ez által egy harmadiknak, és a harmadik által az adósnak fizetendő. Sőt valamely álladalmi pénztár ellen követelhető összeget sem lehet egy másik álladalmi pénztárnak teendő fizetésbe beszámítani.

1442. §. Ha valamely követelés egymás után többekre ruháztatik át; az adós azon követelését, melylyel ő az átengedésakor annak első birlalója ellen birt, valamint azt is, mely őt az utolsó birlaló ellen illeti, beszámithatja ugyan; de nem azt is, mely őtet a közbenes birlalók valamelyike ellen illette.

1443. §. A nyilvánkönyvekbe bekeblezett követelésre nézve, az engedményes ellen, a beszámítás kifogásával csak akkor lehet élni, ha az ellenkövetelés szinte, még pedig magánál a követelésnél bevezetve, vagy az engedményesnek az utóbbiknak átvételekor tudtára adva volt.

3) Lemondás.

1444. §. Mindazon esetekben, melyekben a hitelező jogáróli lemondhatásra van jogosítva, arról adósának javára is lemondhat, s ez által az adós kötelezettségét megszüntetheti.

4) Egyesülés.

1445. §. Valahányszor a jog a kötelezettséggel, bármi módon, egy személyben egyesül, mind a ketten elenyésznek; kivéven, ha a hitelezőnek még szabadságában áll, jogai elkülönözését követelni (802. és 812. §§.), vagy ha egészen különböző nemű viszonyok állnak be. Tehát az adósnak hitelezője hagyatékábani utódlása által az örökségi hitelezők, az örökös-

társak, vagy hagyományosok jogaiban, s az adós és kezes utáni öröklés által a hitelezőében semmi változás sem történik.

1446. §. Oly jogok és kötelezettségek, melyek a nyilvántartásokba bekebelezvők, az egy személybeni egyesülés által meg nem szüntetnek, míg a nyilvántartásokból kiöröklés meg nem történt (469. és 526. §§.).

5) A dolog elenyészte.

1447. §. Valamely meghatározott dolognak, véletlen egészleni sommivélőte minden, még annak értéke megtérítése iránti kötelezettséget is megszüntet. Ezen elv áll azon esetekre nézve is, melyekben a kötelezettség teljesítése, vagy valamely adósság megfizetése más véletlen eset által válik lehetetlenné. De minden esetben tartozik az adós azt, mit a kötelezettség teljesítése végett kapott, mint jóhiszemű birtokos ugyan, de akként visszaadni, vagy megtéríteni, hogy más kárával ne gyarapodjék.

6) Halál.

1448. §. Halál által csak oly jogok és kötelezettségek enyésznek el, melyek a személyre szorítvák, vagy melyek a megholtnak csupán személyes cselekvényeit illetik.

7) Az idő lefolyta.

1449. §. A jogok és kötelezettségek azon időnek lefolytával is elenyésznek, melyre valamely végrendelet, szerződés, bírói ítélet, vagy a törvény által szorítvák. Mikép szüntetnek meg a törvény által meghatározott elévülés által, a következő fejezetben állapittatik meg.

Az előbbi állapotbai visszahelyezésről.

1450. §. A polgári törvények, melyek szerint jogellenes cselekvények és ügyletek, ha az elévülés ellent nem áll, közvetlenül kérdés alá vehetők, az előbbi állapotbai visszahelyezést meg nem engedik. A bírói eljáráshoz tartozó visszahelyezési esetek a törvénykezési rendtartásban vannak meghatározva.

Negyedik fejezet.

Az elévülésről és elbirtoklásról

Elévülés.

1451. §. Az elévülés valamely jognak, mely a törvény által meghatározott idő alatt nem gyakoroltatott, elvesztése.

Elbirtoklás.

1452. §. Ha az elévült jog a törvényes birtoklásnál fogva egyszersmind más valakire átruháztatik; akkor elbirtokolt jognak, s a szerzés e módja elbirtoklásnak neveztetik.

Ki évithet és birtokolhat el.

1453. §. Elbirtoklás által minden szerezhetséget tulajdont is, vagy más jogokat, ki különben a szerzésre képes.

Ki ellen.

1454 §. Elévülésnek és elbirtoklásnak minden magán személyek ellen lehet helye, kik jogaikat magok gyakorolni képesek. Gyámság és gondnokság alatt levők ellen; egyházak, közösségek, és más erkölcsi testületek ellen; a közvagyon kezelői s azok ellen, kik önvétkök nélkül vannak távol, csak az alább (1494. 1472. és 1475. §§.) következő megszorítások mellett engedtetik meg.

Minő tárgyakat.

1455. §. A mi megszerezhető, azt el is lehet birtokolni. Ellenben oly dolgok, melyek lényeges minőségöknél, vagy a törvényeknél fogva nem birathatók, továbbá oly dolgok és jogok,

melyek teljességgel elidegenithetlenek, nem tárgyai az elbirtoklásnak.

1456. §. Ez okból sem a fejedelmet, mint illet, egyedül illető jogok, péld. vámfelállítási, pénzverési, adóvetési s egyéb felségi jogok, elbirtoklás által meg nem szerezhetők, sem az ezen jogoknak megfelelő tartozások el nem évülhetnek.

1457. §. A fejedelmet illető de kizárólag fenn nem tartott egyéb jogok, péld. erdők, vadászat, halászat s több effélék joga, álladalmi más polgárok által általában elbirtokolhatók ugyan, de a közönségesnél hosszabb időszak alatt (1472. §.).

1458. §. A házastársnak, atyának, gyermeknek jogai, és más személyjogok nem tárgyai az elbirtoklásuak. De azoknak, kik ily jogokat jóhiszeműleg gyakorolnak, a vétlen nem tudás, vélt jogaik ideiglenes megtartására és gyakorlására nézve javokra szolgál.

1459. §. Az embernek öncselekvényei és tulajdona fölötti jogai, péld. hogy valamely árut itt vagy amott vásároljon, rétjeit vagy vizét hasznosítsa, elévülés alá nem esnek, kivévén azon esetet, ha a törvény, a gyakorlat bizonyos időszak alatti elmulasztásával, azoknak elvesztését világosan egybeköti. De ha valaki a másikat ily jog gyakorlásától eltiltotta, vagy abban gátolta; akkor a tilalom jogának birtoka az egyik részéről a másiknak szabadsága ellen azon pillanattól fogva kezdődik, melyben ez a

tilalomnak vagy a gátlásnak engedett, s ez által, ha minden egyéb kellékek megvannak, az elévülés vagy elbirtoklás eszközöltetik (413 és 351. §§.).

Az elbirtoklás kellékei: 1) Birtok.

1460. §. Az elbirtoklásra a személy és tárgy képessége mellett megkívántatik: hogy valaki azon dolgot vagy jogot, melyek ekképen szerzendők, valósággal bírja; hogy birtoka jogszerű, jóhiszemű és valódi legyen, és a törvény által meghatározott egész idő alatt folytattassék (309. 316. 326. és 345. §§.).

Még pedig: a) jogszerű.

1461. §. Mindazon birtok, mely oly czimen alapszik, mely a tulajdon átvételére, ha az az átadót illette, elegendő lett volna, jogszerű és elégséges az elbirtoklásra. Ilyesek péld. a hagyomány, ajándékozás, kölcsön, az adásvétel, csere, fizetés stb.

1462. §. Elzálogított, haszonkölcsönzött, őrizet alá, vagy haszonélvezetre adott dolgok a hitelezők, haszonkölcsönvevők, letétmenyesek, vagy haszonélvezők által, a törvényszerű czim hiánya miatt, soha el nem birtokolhatók. Ezek örököseai az örökhagyókat képviselik, s nem bírnak több czimmal mint azok. Csak a harmadik jogszerű birtokosnak szolgálhat az elbirtoklásidő javára.

b) jóhiszemű.

1463. §. A birtoknak jóhiszeműnek kell lenni. De az előbbi birtokos rosszhiszeműsége a jóhiszemű utódot vagy örököst nem gátolja az elbirtoklásnak az ő birtoka napjátóli kezdésében (1493. §.).

c) valódi.

1464. §. A birtoknak valódinak is kell lenni. Ha valaki valamely dolgot erővel, vagy ravaszsággal kerit hatalmába, vagy a birtokba alattomosan csuszik, vagy valamely dolgot csak kéreméskép bir; azt sem ő, sem örökösei el nem évithetik.

2) Az idő lefolyta.

1465. §. Az elbirtoklásra és elévülésre a törvényben kiszabott idő lefolyása is szükséges. A törvény által némely különös esetekre megállapított időszakon kívül, itt azon időmérték határoztatik meg általában, mely az elbirtoklásra vagy elévülésre minden egyéb esetekben szükséges. Ez mind a jogok és dolgok, mind a személyek különbségétől függ.

Elbirtoklási idő. Rendes.

1466. §. Oly tulajdonjog, melynek tárgya ingó dolog, három évi jogos birtok által birtokoltatik el.

1467. §. Ingatlanokra nézve az, kinek nevére azok a nyilvántönyvekbe bekebelezvék, minden ellenmondás elleni teljes jogot szintén három év lefolyta alatt birtokol el. Az elbirtoklás határai a beiktatott birtok mértéke szerint ítéltetnek meg.

1468. §. A hol még rendes nyilvántönyvek behozva nincsenek, és az ingatlan dolgok szerzését a birói irományokból s más okiratokból kell bebizonyítani, vagy ha a dolog annak nevére, a ki arra nézve a birtokjogokat gyakorolja, beiktatva nincs; az elbirtoklás csak harmincz évek lefolyta után végződik be.

1469. §. Szolgalmak és idegen földön gyakorlott egyéb különös jogok, az által, kinek nevére a nyilvántönyvekbe bekebelezvék, ugy, mint a tulajdonjog, három év alatt birtokoltnak el.

1470. §. A hol rendes nyilvántönyvek még nem léteznek, vagy hol ily jog azokba bekebelezve nincs, azt a jóhiszemű birtokos csak harmincz év után birtokolhatja el.

1471. §. Oly jogoknál, melyek ritkán gyakoroltathatnak, péld. egyházi javadalom adományozásánál, vagy valakinek valami hid helyreállításához járulásra szorításánál, az, ki az elbirtoklást állítja, a harmincz év lefolytán kívül egyszersmind azt is tartozik bebizonyítani, hogy a gyakorlat esete azon idő alatt legalább háromszor előfordult, és ő ezen jogot mindannyiszor gyakorlotta.

Rendkívüli.

1472. §. A fiscus, vagy is az álladalmi javak és az álladalmi érték igazgatói ellen, a mennyiben az elévülésnek helye van (287. 289. és 1456—1457. §§.), továbbá az egyházak, községek és más megengedett testületek javainak igazgatói ellen, a közönséges elbirtoklási idő nem elegendő. Az ingó dolgoknak birtoka, valamint az ingatlanoknak, vagy az azokon gyakorlott szolgalmaknak és más jogoknak birtoka is, ha azok a birtokos nevére a nyilvánkönyvekbe bekeblezvék, hat esztendeig folytatandó. Oly nemű jogok, melyek a birtokos nevére a nyilvánkönyvekbe bekeblezve nincsenek, és minden más jogok, a fiscus és az itt felhozott kedvezményezett személyek irányában, csak negyven évi birtok által szereztethetnek meg.

1473. §. Ki a törvény által az elévülés idejére nézve kedvezményezett személlyel közösségben áll, az ugyanazon kedvezményben részesül. A hosszabb elévülési időbeli kedvezmények más arra nézve hasonlóul kedvezményezett személyek ellenében is hatályosak.

1474. §. Családi hitbizomány, örökhaszonbéri vagy örökbéri jóság ezen minősége csak negyven évi szabad tulajdonképeni birtok által vész el.

1475. §. A tulajdonosnak azon tartományon kívüli tartózkodása, melyben a dolog léte-

zik, a rendes elbirtoklásnak és elévülésnek annyiban áll ellent, hogy az önkényti és vétlen távollét ideje csak felében, következőleg egy év csak hat hónapba számíttatik. De rövidebb ideig tartó távollét, mely egy teljes évig szakadatlanul nem tartott, tekintetbe nem veendő, s általában az idő összesen harmincz esztendőnél tovább soha ki nem terjesztendő. A vétkes távollétet a rendes elévülési idő alóli kivétel nem illeti.

1476. §. Az is, ki valamely ingó dolgot, valamely ál- vagy roszhiszemű birtokostól közvetlenül szerzett meg, vagy elődét megnevezni nem képes, tartozik a különbeni rendes elbirtoklás idejét kétszeresen bevárni.

1477. §. Annak, ki az elbirtoklást harmincz vagy negyven évi időszakkal támogatja, nincs szüksége a jogszerű czim kimutatására. De az ellene bebizonyított roszhiszemű birtok ezen hosszabb időszakban is kizárja az elbirtoklást.

Elévülési idő. Rendes.

1478. §. A mennyiben minden elbirtoklás elévülést foglal magában, a kiszabott kellékek mellett mind a kettő egy időben telik be. De a tulajdonképeni elévülésre az oly jognak, mely már magában is gyakoroltathatott volna, harmincz éven átali nemhasználása is elegendő.

1479. §. Tehát egy harmadik irányábani minden jogok, akár vannak a nyilvánkönyvekbe bekeblezve, akár sem, rendszerint legfelebb harmincz évi nem használás, vagy. ugyan anyyi ideig tartott hallgatás által elenyésznek.

1480. §. (Lásd a Függelék 80—85. számait.) Évenkénti adók, kamatok, járadékok vagy szolgáltat-tételekből hátralévő követelések három év alatt enyésznek el; a jog maga harmincz évi nem használás által évvil el.

Kivételek.

1481. §. A családi s általában személyjogon alapuló kötelezettségek, péld. a gyermekeknek nélkülözhetlen tartás megadása, valamint azok is, melyek a maga tulajdonával szabadon bánhatási fennebb (1459. §.) említett jognak felelnek meg, péld. valamely közös dolog felosztásának, vagy határjelelésének eszközöltetésére való kötelezettség, el nem évit-hetők.

1482. §. Hasonlókép az, ki valamely idegen telken az egészre nézve, vagy különböző tetszése szerinti módon valmi jogot gyakorolhattott, csupán a miatt, mivel azt, bármi hosszú idő alatt is, a teleknek csak egy részén, vagy csak bizonyos módon gyakorolta, jogában nem korlátoltatik; hanem a korlátolásnak az eltil-tási vagy akadályozási jog megszerzése vagy elbirtoklása által kell eszközöltetni (351. §.).

Ugyanez alkalmazandó azon esetre is, ha valaki valamely község minden tagjai irányában illető jogát eddig annak csak bizonyos tagjai iránt gyakorlotta.

1483. §. Mig a zálog a hitelező kezében van, ellene a zálogjog gyakorlatának elmulasztása nem gördíthetetik, és a zálogjog el nem évíthetetik. Az adósnak zálogváltási joga is elévitlen marad. De a mennyiben a követelés a zálog értékét fölülmúlja, az, időközben, elévülés által elenyészhetik.

1484. §. Oly jogok elévülésére, melyek csak ritkán gyakorolhatók, megkívántatik, hogy a harmincz évi elévülési idő alatt, az ily jog gyakorlására nyílt háromszori alkalom ne használtatott légyen (1471. §.).

1485. §. Az 1472. §-nak kedvezésében részesített személyeket illetőleg, valamint az elbirtoklásra, úgy az elévülésre is negyven esztendő kívántatik.

Rendkívüli rövidebb elévülési idő.

1486. §. Azon általános szabály, hogy valamely jog, nemhasználás miatt csak harmincz vagy negyven év lefolyta után vesz el, csak azon esetekre alkalmazható, melyekre nézve a törvény már rövidebb időt nem szabott (1465. §.).

1487. §. Azon jogok, melyeknél fogva a végrendelet felforgattathatik; a köteles rész

vagy annak kiegészítése követeltethetik; valamely ajándékozás a megajándékozott hálátlan-sága miatt visszahuzathatik; valamely terhes szerződés a felényin tuli sérelem miatt felbon-tathatik; vagy valamely közös jószágban tör-tént osztály kérdésbe vétethetik; és a szerző-désnél a másik szerződő fél ravaszsága nélkül közbejött félelem vagy tévedés miatti követelés három év alatt érvényesítendő. Ezen idő lefolyta után elévültek.

1488. §. A szolgálmi jog nemhasználás által elévül, ha a kételezett fél a szolgalm gyakorlatának ellene szegült, és a jogosított három egymás után következő esztendő alatt jogát nem érvényesítette.

1489. §. Minden kártalanítási követelés elenyészik három év után azon időtől fogva, melyben a kár a károsultnak tudtára esett. Ha a kár tudtára nem esett, vagy ha az büntetből eredett, a keresetjog csak harmincz esztendő után évül el.

1490. §. Oly bántalmak iránti keresetek, melyek csupán szóval, írással, vagy tagjárta-tással elkövetett meggyalázásból állanak, egy év után többé nem indithatók. De ha a meg-bántás tettelegességekből áll; úgy az elégtétel iránti kereset jog három esztendeig tart.

1491. §. Némely jogok a törvény által még rövidebb időre vannak szorítva. Az ez iránti rendszabályok azon helyeken fordulnak elő, hol ezen jogok tárgyaltnak.

1492. §. Meddig szolgáljon a váltójog valamely váltólevél javára, a váltói rendtartásban határoztatik meg.

Az elévülés idejének beszámítása.

1493. §. Ki valami dolgot jogszerű és jóhiszemű birtokostól, jóhiszemmel vesz át, az mint utód, jogosítva van előde elbirtoklási idejét is beszámítani (1463. §.). Ugyanez áll az elévülés idejére nézve is. Harmincz vagy negyven évi elbirtoklásnál ezen beszámításnak jogszerű czim nélkül is, s a tulajdonképeni elévülésnél még jóhiszem, vagy vétlen tudatlanság nélkül is van helye.

Az elévülés megakadása.

1494. §. Oly személyek ellen, kik lelki tehetségeik hiánya miatt jogaik igazgatására magok nem képesek, mint árvák, örültek és kábák ellen, az elbirtoklási vagy elévülési idő, hacsak a személyeknek törvényes képviselőik nincsenek, el nem kezdődhetik. A már elkezdődött elbirtoklási vagy elévülési idő foly ugyan; de soha előbb mint két esztendő múlva az akadályok elhárítása után be nem végeztethetik.

1495. §. Hasonlóul a házastársak között, továbbá gyermekek vagy gyámság alattiak és szüléik vagy gyámjaik között is, míg az első házassági szövetségben, az utóbbiak szüléi vagy gyámi hatalom alatt állanak, az elbirtok-

lás vagy elévülés sem el nem kezdehetik, sem nem folytathatik.

1496. §. Polgári vagy hadi szolgálatbani távollét miatt, vagy igazságszolgáltatás teljes megszűntével, péld. kórvész vagy háboru idejében, az elbirtoklásnak vagy elévülésnek nemcsak kezdete, hanem mig ezen akadály tart, folytatása is megakad.

Az elévülés félbeszakasztása.

1497. §. (Lásd a Függelék 86. számát.) Mind az elbirtoklás, mind az elévülés félbeszakad, ha az, ki arra hivatkozni akar, az elévülési idő lefolyta előtt, akár világosan, akár hallgatva, a másiknak jogát elismerte; vagy ha a jogosított által megpereltetik, és a kereset kellően folytatik. De ha a kereset jogerejü ítélet által helytelennek nyilvánittatik, az elévülés félbeszakadatlanak tartandó.

Az elbirtoklás vagy elévülés hatálya.

1498. §. A ki valamely dolgot vagy jogot elbirtokolt, az előbbi tulajdonos ellen a bíróságnál a tulajdon odaitéltetését kérheti, s a neki ítélt jogot, a mennyiben ez a nyilvánkönyvek tárgyát tenné, azokba be is kebelez tetheti.

1499. §. Hasonló módon eszközölheti az elévülési idő lefolyta után a kötelezett a nyilvánkönyvekbe beiktatott kötelezettsége kitöröltetését, vagy a jogosítottat eddig illetett jog-

nak, és az arról kiadott okiratoknak érvénytelenítését.

1500. §. De az elbirtoklás vagy elévülés által szerzett jog annak, ki a nyilvánkönyvekhez biztában, valamely dolgot vagy jogot még annak bekeblezése előtt szerzett meg, kárára nem válhatik.

1501. §. Az elévülés, a felek ellenvetése nélkül, hivatalból tekintetbe nem veendő.

Az elévülésről lemondás vagy annak meghosszabbítása.

1502. §. Az elévülésről sem előre lemondani, sem a törvények által határozottnál hosszabb elévülési határidőt kikötni nem lehet.

